

CÒMICS DES DE L'ÀFRICA

Còmics des de l'Àfrica

“Còmics des de l'Àfrica”, l'exposició que s'exhibí a Palma durant els passats mesos de maig i juny fou una excel·lent ocasió per conèixer la realitat diversa i palpitant del continent africà des d'una perspectiva original: la de la il·lustració. L'obra dels 19 artistes africans representats a l'exhibició mostrava diferents aspectes relatius a la societat, la política o la cultura dels seus països d'origen: Algèria, Benín, la República Democràtica del Congo, la Costa d'Ivori... i fins a 17 nacions del continent. Una percepció ben allunyada de la imatge estereotipada que tenim d'Àfrica.

A Àfrica, el còmic és un mitjà d'expressió molt popular que sorgí durant l'època de la descolonització. No obstant això, no ha estat fins fa poc temps, amb una major obertura política i la irrupció del multipartidisme, que ha emergit una generació d'historietistes que poden publicar la seva obra i reflectir-hi els seus universos personals.

Gràcies a la seva capacitat per plantejar qüestions complexes a través d'un llenguatge clar i expressiu, el còmic és una eina ideal en determinades zones d'Àfrica on hi ha alts índexs d'analfabetisme. És habitual que s'editin revistes i fullets o que es llancin campanyes que utilitzen el llenguatge del còmic per informar la població sobre temes fonamentals: l'emigració il·legal, el VIH/sida, els hàbits d'higiene, la mutilació genital femenina, la màgia, la corrupció o els drets humans.

© Gabriel Lacomba

Els artistes de còmic africà supleixen amb creativitat l'absència de formació artística professional, la inexistència de publicacions de bona qualitat editorial, la falta de mecanismes consolidats de distribució de llibres i revistes, i el baix poder adquisitiu del públic

A més de la funció educativa, el còmic a Àfrica té, com a la resta del món, l'objectiu de distreure. Les històries, dirigides al públic africà jove o adult, tenen estils molt diversos i són variadíssimes: costumistes, fantàstiques, de gènere policíac, de ciència ficció, d'aventures, crítiques amb el poder econòmic o polític, que denuncien les injustícies del continent, que s'inspiren en la tradició oral o en temes i personatges històrics.

Als no africans, aquestes històries ens proporcionen una visió allunyada de l'estereotip d'un continent assolat per la fam, els conflictes bèl·lics o el VIH/sida, i ens donen l'oportunitat d'acostar-nos a la realitat quotidiana dels seus habitants i al seu riquíssim patrimoni cultural.

A la mostra "Còmics des de l'Àfrica" hem pogut contemplar dibuixos originals i planxes d'artistes com Farid Boudjellal, autor de *Petit polio*, que narra les vivències d'un nin algerià a França; la ivoriana Marguerite Abouet, coneguda pel seu personatge Aya de Yopougon; el senegalès Alphonse Mendy, àlies T. T. Fons, autor de *Goorgoorlu*, molt popular a les *bidonville* de Dakar; Themba Siwela, sud-africà i col·laborador de publicacions patrocinades per organitzacions no governamentals sobre educació, sida o seguretat; a més d'altres autors. També hem tingut l'oportunitat

L'exposició ofereix una imatge de la diversitat i de la riquesa de la cultura del còmic a Àfrica

d'escoltar Mohammed Nadrani i Tayo Fatunla a les xerrades que mantingueren durant la mostra.

Aquesta exposició, comissariada per Joost Pollmann, és una iniciativa de l'organització holandesa Comitè Nacional per a la Cooperació Internacional i el Desenvolupament Sostenible (NCDO), dedicada a la presa de consciència a escala internacional. Al marge de l'exposició, NCDO recull a la seva pàgina web una exhaustiva base de dades sobre el panorama actual del còmic a Àfrica, des d'on es pot accedir a centenars de fitxes bibliogràfiques i de mostres de treballs per països i autors.

<http://www.picha.nl>

© Carmen Ortega

Tayo Fatunla (Nigèria, 1961), il·lustrador i caricaturista, és conegut principalment per la seva obra *Roots*, en què a través de dibuixos i textos presenta personatges i grups ètnics que han contribuït a la història del continent africà. Aquest autor, a més, manté un gran compromís amb la situació de milions d'africans i aborda molt sovint problemes com la pobresa, l'absència de llibertat, la falta d'atenció sanitària, d'educació... És un crític agut amb la política dels països occidentals i les repercussions que té a la resta del món.

© Gabriel Lacomba

Mohammed Nadrani (Muntanyes del Rif, 1954), empresonat per les seves idees polítiques durant els 'anys de plom' del regnat de Hassan II, Nadrani veié néixer el seu esperit artístic durant el seu arrest a "el complex", un dels centres de detenció de la Direcció de Seguretat Territorial. Un tros de carbó, un pinzell fet amb bocins de les seves robes i cafè com a tinta, foren els primers instruments que utilitzà per expressar-se. D'aquella tremenda experiència publicà anys després *Les Sarcophages du Complexe*, que relata les tortures, les desaparicions i les penoses condicions en què vivien els reclusos. Nadrani és conegut, així mateix, per la seva obra *L'Émir*, que fa un retrat llegendari de Ben Abdelkrim, dirigent del poble amazigh al qual pertany.